

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

Constitution Drafting Commission (CDC)

ฉบับที่ ๘๙ วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมงบประมาณ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ขอนำเสนอรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓ ดังนี้

เรื่องที่หนึ่ง การพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น

ที่ประชุมได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่มีต่อร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเรียงลำดับในแต่ละมาตรา โดยให้ความสำคัญกับทุกข้อเสนอแนะ ซึ่งในวันนี้จะรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ การพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ สามารถนำกลับมาพิจารณาทบทวนได้อีกตามความเหมาะสม (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

เรื่องอื่น ๆ

กำหนดให้มีการประชุมครั้งต่อไปในวันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

จัดทำและเผยแพร่โดย
ทีมโฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
๔ มีนาคม ๒๕๕๙
ข้อมูล ณ เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจาก
ที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้
ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้
และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น
ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ
สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดี
ในศาลได้¹

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจาก
การกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือ
จากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ²

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ
ของบุคคล ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้
บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องคำนึงถึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ
หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือและจะกระทบต่อศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ และต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและ
เสรีภาพไว้ด้วย³

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมาย
ให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

¹เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

²เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

³กรรข ปรับปรุงถ้อยคำ

มาตรา ๔๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และมีสิทธิฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐนั้น⁹

ขอบเขตแห่งสิทธิและการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ¹⁰

บุคคลหรือชุมชนย่อมมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ¹¹

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา ๔๓/๑¹² บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁹ เพิ่มความให้ชัดเจนตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม (ลื่อนมาจากมาตรา 59 และมาตรา 60 ของ รธน 50)

¹⁰ ตัดออกตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม อีกทั้งมีกฎหมายรับรองสิทธิตามวรรคหนึ่งแล้ว

¹¹ เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม - ตัดตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติออกตามแนว รธน 50

¹² เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม (ลื่อนมาจากมาตรา 56 ของ รธน 50)

มาตรา ๔๖/๑⁴ การใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ถ้าการนั้นเป็นการทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๖/๒⁵ สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

---

⁴เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

⁵เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

มาตรา ๔๕/๑⁶ สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง
บุคคลย่อมมีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและ
พิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความ
เป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง อำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุน
ด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๕/๒⁷ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ
บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสีย
ค่าใช้จ่าย

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐ
โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๕/๓⁸ สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการ
คลอดบุตรย่อมได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ
และบุคคลผู้ยากไร้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

⁶เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

⁷เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม และ ครม

⁸เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม และ ครม (ลือมาจากมาตรา 53 และ 55 รธน 50)

